

सन २०२०-२१ या शैक्षणिक वर्षा मध्ये असामान्य परिस्थितीत विशिष्ट विद्याशाखांच्या नवीन अतिरिक्त तुकड्यांना जलदगती पद्धतीने मंजूरी देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : एनजीसी-२०२०/(१२८/२०)/मशि-४
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
दिनांक : ३१ ऑगस्ट, २०२०.

वाचा: १) महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६.

२) शासन निर्णय क्र. एनजीसी-२०१७/(१२८/१७)/मशि-४, दिनांक ०४ जुलै, २०१७

प्रस्तावना:-

महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ दिनांक ०१ मार्च, २०१७ पासून अंमलात आलेला आहे. उच्च माध्यमिक शालांत परीक्षेमध्ये उत्तीर्ण होण्याचे वाढते प्रमाण व विद्यार्थ्यांचा विशिष्ट अभ्यासक्रमाकडे असलेला कल विचारात घेता, कोणताही विद्यार्थी इच्छित उच्च शिक्षणापासून वंचित राहू नये, हे विचारात घेऊन या अधिनियमातील कलम १०९ (८) मध्ये असामान्य परिस्थितीत विशिष्ट विद्याशाखांच्या अतिरिक्त नवीन तुकड्यांना जलदगती पद्धतीने मान्यता देण्याची तरतूद करण्यात आलेली आहे. सदर तरतूदीस अनुसरून शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ मध्ये राज्यातील अकृषी विद्यापीठांनी शासनास विशिष्ट विद्याशाखांच्या अतिरिक्त नवीन तुकड्यांचे प्रस्ताव सादर केले होते. सदर प्रस्तावांची संदर्भाधीन शासन निर्णयान्वये विहीत करण्यात आलेल्या निकषांनुसार तपासणी करण्यात आली. सदर तपासणीअंती विद्यापीठांनी शासनास शिफारशीत केलेल्या प्रस्तावांपैकी पात्र ठरलेल्या विशिष्ट विद्याशाखांच्या अतिरिक्त नवीन तुकड्यांच्या प्रस्तावांना जलदगती पद्धतीने मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. याबाबत शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :-

सन २०२०-२१ या शैक्षणिक वर्षामध्ये राज्यातील अकृषी विद्यापीठांनी शासनास शिफारशीत केलेल्या प्रस्तावांपैकी पात्र ठरलेल्या विशिष्ट विद्याशाखांच्या अतिरिक्त नवीन तुकड्यांना महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ मधील कलम १०९ (८) अन्वये शासनास प्राप्त असलेल्या अधिकारानुसार अस्तित्वात असलेल्या महाविद्यालयात पुढील विवरणात नमुद केल्यानुसार खालील अटी व शर्तीच्या अधिन राहून कायम विनाअनुदान तत्वावर मंजूरी देण्यात येत आहे :-

अ. क्र.	क्र.	संस्था/महाविद्यालय	प्रस्तावित जलदगती अतिरिक्त तुकडी
१	२	३	४
		मुंबई विद्यापीठ, मुंबई	
१	१	ज्ञानोदय एज्युकेशन ट्रस्टचे, ज्ञानोदया डिग्री कॉलेज ऑफ आर्टस, सायन्स अँड कॉमर्स, कोल्ही चिंचोटी कमान रोड, वसई (पू.) ता. वसई, जि. पालघर- ४०१ २०८	वाणिज्य- बॅचलर ऑफ कॉमर्स (बी.कॉम) १ अतिरिक्त तुकडी (माध्यम- इंग्रजी)
२	२	हबीब एज्युकेशन अँड वेल्फेअर सोसायटीचे एम.एस. कॉलेज ऑफ आर्टस, कॉमर्स, सायन्स, बी.एम.एस., बी.एस्सी. (आय.टी.) बी.एस्सी. (सी.एस.) मु. देवघर, पो. खानिवली, वाया कुडूस ता. वाडा, जि. पालघर	१) वाणिज्य- बॅचलर ऑफ कॉमर्स (बी.कॉम) १ अतिरिक्त तुकडी (माध्यम- इंग्रजी) २) वाणिज्य- बी.एम.एस.- १ अतिरिक्त तुकडी (माध्यम- इंग्रजी)
३	३	माणगाव शिक्षण प्रसारक मंडळचे, डी.जी.तटकरे महाविद्यालय, आर्टस, सायन्स, कॉमर्स जिल्हा न्यायालयाशेजारी, जुने माणगाव, ता. माणगाव, जि.रायगड	विज्ञान- एम.एस्सी (ऑरगॅनिक) बाय पेपर्स- १ अतिरिक्त तुकडी
४	४	निर्मला मेमोरियल फाउंडेशन कॉलेज ऑफ कॉमर्स अँड सायन्स डी.एस.रोड, आशा नगर, ठाकुर कॉम्प्लेक्स, कांदिवली (पू.) ता. बोरीवली, जि. मुंबई- ४००१०१	वाणिज्य- बी.एम.एस.- १ अतिरिक्त तुकडी (माध्यम- इंग्रजी)
५	५	न्यायाधीश तात्यासाहेब आठल्ये कला वेदमूर्ती एस.आर.स.प्रे वाणिज्य, विधिज्ञ दादासाहेब पित्रे विज्ञान महाविद्यालय, देवरुख, जि.रत्नागिरी.	विज्ञान- एम.एस्सी अँनॅलिटीकल केमिस्ट्री १ अतिरिक्त तुकडी (माध्यम- इंग्रजी)
६	६	महात्मा एज्युकेशन सोसायटीचे, पिल्लईज महाविद्यालय, न्यु पनवेल डॉ. के.एम.वासुदेवन पिल्लई परिसर, सेक्टर-१६, प्लॉट नं. १०, नवीन पनवेल, ता. पनवेल, जि. रायगड ४१०२०६	१) वाणिज्य- बॅचलर ऑफ कॉमर्स (अकॉंटींग अँड फायनान्स) १ अतिरिक्त तुकडी (माध्यम- इंग्रजी) २) वाणिज्य- बॅचलर ऑफ मॅनेजमेंट स्टडीज (बी.एम.एस.) १ अतिरिक्त तुकडी (माध्यम- इंग्रजी)
७	७	शिरोमनी गुरुद्वारा प्रबंधक कमिटीचे, गुरुनानक खालसा कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय, नाथालाल पारेख मार्ग माटुंगा पूर्व ता. मुंबई शहर, जि. मुंबई	१) विज्ञान- एम.एस्सी (बॉटनी) बाय पेपर्स- १ अतिरिक्त तुकडी इंग्रजी माध्यम २) विज्ञान- एम.एस्सी (झूलॉजी) बाय पेपर्स- १ अतिरिक्त तुकडी इंग्रजी माध्यम ३) विज्ञान- एम.एस्सी (फिजिक्स) बाय पेपर्स- १ अतिरिक्त तुकडी इंग्रजी माध्यम

अ. क्र.	क्र.	संस्था/महाविद्यालय	प्रस्तावित जलदगती अतिरिक्त तुकडी
१	२	३	४
			<p>४) विज्ञान- एम.एस्सी (मायक्रोबायोलॉजी) बाय पेपर्स- १ अतिरिक्त तुकडी इंग्रजी माध्यम</p> <p>५) विज्ञान- एम.एस्सी (एनॅलिटीकल केमिस्ट्री) बाय पेपर्स- १ अतिरिक्त तुकडी इंग्रजी माध्यम</p> <p>६) विज्ञान- एम.एस्सी डिग्री कोर्स इन न्युट्रास्युटीकल्स- १ अतिरिक्त तुकडी इंग्रजी माध्यम</p> <p>७) विज्ञान- एम.एस्सी (कॉम्प्युटर सायन्स) - १ अतिरिक्त तुकडी इंग्रजी माध्यम</p> <p>८) विज्ञान- एम.एस्सी (इन्फॉर्मेशन टेक्नॉलॉजी) - १ अतिरिक्त तुकडी इंग्रजी माध्यम</p>
८	८	स्टर्लिंग कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय, नेरुळ प्लॉट नं.९३ सेक्टर १९, नेरुळ (पू.) नवी मुंबई, ता. जि. ठाणे- ४००७७०६	वाणिज्य- बी.एम.एस. १ अतिरिक्त तुकडी (माध्यम- इंग्रजी)
९	९	स्वयंसिद्धी मित्र संघ नाईट डिग्री कॉलेज, भिवंडी, सोनादेवी कम्पाउंड ऑक्ट्राय नाक्या जवळ, कल्याण रोड, भिवंडी, ठेम्घर, ता. भिवंडी, जि. ठाणे - ४२१३०२	<p>१) वाणिज्य- बी.एम.एस. १ अतिरिक्त तुकडी (माध्यम- इंग्रजी)</p> <p>२) वाणिज्य- बॅचलर ऑफ कॉमर्स (बी.कॉम) १ अतिरिक्त तुकडी (माध्यम- इंग्रजी)</p>
१०	१०	व्ही.के.कृष्णन मेनन कॉलेज ऑफ कॉमर्स अँड इकॉनॉमिक्स अँड शंकर दिघे कॉलेज ऑफ सायन्स, रेल्वे स्टेशन जवळ, सावरकर मार्ग, भांडूप (पू.), मुंबई-४२, ता.कुर्ला, जि.मुंबई सब-अर्बन- ४०००४२	वाणिज्य- बी.एम.एस. १ अतिरिक्त तुकडी (माध्यम- इंग्रजी)
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर			
११	१	नारायण बाबासाहेब एज्युकेशन सोसायटी, इचलकरंजी संचलित श्री. व्यंकटेश महाविद्यालय, इचलकरंजी, ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर.	बी.कॉम भाग- १
१२	२	डॉ. घाळी कॉलेज, गडहिंग्लज, ता.गडहिंग्लज, जि.कोल्हापूर	बी.कॉम भाग- १
१३	३	न्यू कॉलेज, शिवाजी पेठ, कोल्हापूर	बी.कॉम भाग- १

अ. क्र.	क्र.	संस्था/महाविद्यालय	प्रस्तावित जलदगती अतिरिक्त तुकडी
१	२	३	४
१४	४	रयत शिक्षण संस्थेचे सद्गुरु गाडगे महाराज कॉलेज, कराड, ता.कराड, जि. सातारा	बी.कॉम. इन्फॉर्मेशन टेक्नॉलॉजी (एन्टायर) भाग- १
१५	५	रयत शिक्षण संस्थेचे धनंजराव गाडगीळ कॉलेज ऑफ कॉमर्स, सातारा	१)बी.कॉम भाग-१
सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे			
१६	१	खे.ता.शि.प्र.मंडळ हुतात्मा राजगुरु महाविद्यालय, राजगुरुनगर, ता.खेड, जि.पुणे	वाणिज्य व व्यवस्थापन-बी.कॉम वर्ष पहिले,
१७	२	रयत शिक्षण संस्था एस.एम.जोशी कॉलेज पत्ता- माळवाडी हडपसर ता.पुणे(महानगरपालिका हद्द) जि.पुणे	मानवविज्ञान-बी.ए. वर्ष पहिले वाणिज्य व व्यवस्थापन-बी.कॉम वर्ष पहिले, विज्ञान व तंत्रज्ञान-बी.एससी.कॉम्प्युटर सायन्स वर्ष पहिले. विज्ञान व तंत्रज्ञान-बी.एससी.वर्ष पहिले विज्ञान व तंत्रज्ञान-बी.सी.ए. (विज्ञान)वर्ष पहिले
१८	३	अखिल भारतीय मराठा शिक्षण परिषद, शाहू मंदिर महाविद्यालय, पत्ता-पुणे, ता.पुणे (महानगरपालिका हद्द) जि.पुणे	मानवविज्ञान-बी.ए. वर्ष पहिले वाणिज्य व व्यवस्थापन-बी.कॉम वर्ष पहिले,
१९	४	सूर्यदत्ता एज्युकेशन फाऊंडेशन सूर्यदत्ता कॉलेज ऑफ हॉस्पिटॅलिटी मॅनेजमेंट अँड ट्रॅवेल टूरिझम पुणे, पत्ता-गायत्री, स.नं.३४२, चांदणी चौक पाषाण रोड, विसाईड डी एस के राणवरा बावधन (बु), पुणे, पिनकोड-४११०२१ ता.पुणे (महानगरपालिका हद्द) जि.पुणे	विज्ञान व तंत्रज्ञान-बॅचलर ऑफ हॉस्पिटॅलिटी स्टडीज वर्ष पहिले
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद			
२०	१	मित्र साधना शिक्षण प्रसारक मंडळ संचलित, प्रभात कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, निधोना, ता. फुलंब्री, जि. औरंगाबाद	बी.एससी
२१	२	आदर्श एज्युकेशन सोसायटी अंभई संचलित, डॉ.ए.पी.जे. अब्दुल कलाम कला व विज्ञान महाविद्यालय, उंडणगाव, ता. सिल्लोड, जि. औरंगाबाद	बी.एससी
२२	३	मित्र साधना शिक्षण प्रसारक मंडळ पाथ्री संचलित, राजर्षी शाहू कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पाथ्री पाल, ता. फुलंब्री, जि. औरंगाबाद	बी.एससी

अ. क्र.	क्र.	संस्था/महाविद्यालय	प्रस्तावित जलदगती अतिरिक्त तुकडी
१	२	३	४
२३	४	दिशा बहुउद्देशिय सेवाभावी संस्था संचलित, पिपल्स फॉरेन्सिक सायन्स अँड सायबर सेक्युरिटी महाविद्यालय, शेंद्रा, ता.जि. औरंगाबाद	बी.एस्सी फॉरेन्सिक सायन्स अँड सायबर सेक्युरिटी
२४	५	श्री. स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था संचलित, रामकृष्ण परमहंस महाविद्यालय, उस्मनाबाद.	बी.एस्सी
२५	६	श्री. स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था संचलित, रामकृष्ण परमहंस महाविद्यालय, उस्मनाबाद.	बी.कॉम
		श्रीमती ना. दा. ठाकरसी महिला विद्यापीठ	
२६	१	एस.एन.डी.टी. होम सायन्स महाविद्यालय, पुणे	एम.एस्सी. (न्यूट्रीशन अँड फुड प्रोसेसिंग)
		हैद्राबाद (सिंध) नॅशनल कॉलेजीएट विद्यापीठ, मुंबई	
२७	१	एच. आर. कॉलेज ऑफ कॉमर्स अँड इकॉनॉमिक्स, मुंबई	बी.एम.एस. बी.ए.एफ.
२८	२	के.सी. महाविद्यालय, मुंबई	बी.एम.एस. बी.ए.एफ.

२. अटी व शर्ती :-

- अस्तित्वात असलेल्या ज्या महाविद्यालयात अशा प्रकारे जलदगतीने मान्यता दिलेली अतिरिक्त तुकडी मंजूर करण्यात आलेली आहे, त्या महाविद्यालयाने त्यांच्या विभागीय सहसंचालकांकडे ते भविष्यात कोणत्याही परिस्थितीत अनुदानाची मागणी करणार नाहीत असे हमीपत्र रु. १००/- च्या नॉन ज्युडीशियल स्टॅम्प पेपरवर सादर करावे.
- महाविद्यालयाने हमीपत्र सादर केल्याशिवाय किंवा तसे विभागीय सहसंचालकांचे प्रमाणपत्र प्राप्त झाल्याशिवाय संबंधित विद्यापीठाने संलग्नतेची प्रक्रिया सुरु करू नये.
- महाविद्यालयांनी, संबंधित विद्यापीठाने विहित केलेल्या निकषांनुसार व विद्यापीठ अनुदान आयोगाने विहित केलेल्या शैक्षणिक पात्रतेनुसार अध्यापक / कर्मचारी वर्ग नेमणे आवश्यक असून, इतर सर्व आवश्यक पायाभूत सोयी उपलब्ध कराव्यात व त्याची खात्री विभागीय सहसंचालकांनी करावी आणि तदनंतरच उपरोक्त अट क्र. २ मधील प्रमाणपत्र विद्यापीठास द्यावे.
- महाविद्यालयाने कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर प्रवेश क्षमतेपेक्षा जास्त प्रवेश देऊ नयेत.
- विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या (ऑफिलिएशन ऑफ कॉलेजस बाय युनिव्हर्सिटीज) रेग्युलेशन २००९ मध्ये महाविद्यालयांना संलग्नीकरण देण्याबाबत विहित निकषांची पूर्तता केल्याशिवाय संबंधित महाविद्यालयांना संलग्नीकरण देण्याची कार्यवाही विद्यापीठाने करू नये.
- अशा प्रकारे जलदगतीने मान्यता दिलेली अतिरिक्त तुकडी नैसर्गिक वाढीने पुढे चालू राहिल. मात्र अशा तुकडीस पुढील शैक्षणिक वर्षामध्ये नियमित शासन मान्यता प्राप्त न झाल्यास सदर तुकडीमध्ये प्रथम वर्षाकरीता विद्यार्थी प्रवेशित करता येणार नाही. पुढील

- शैक्षणिक वर्षाकरिता अशा नियमित अतिरिक्त तुकडीकरिता शासनाने विहित केलेल्या निकष व कार्यपद्धतीनुसार नव्याने अर्ज सादर करुन शासन मान्यता घेणे आवश्यक राहिल.
७. जलदगती अतिरिक्त तुकडी ज्या शैक्षणिक वर्षाकरीता मंजूर करण्यात आलेली आहे त्या शैक्षणिक वर्षामध्ये त्या तुकडीमध्ये विद्यार्थी प्रवेशित न झाल्यास तसेच, काही अन्य कारणांमुळे तुकडी सुरु न झाल्यास अशा तुकडीची मान्यता आपोआप रद्द झाली असे समजण्यात येईल.
८. ज्या जलदगती अतिरिक्त तुकडीस मान्यता देण्यात आलेली आहे, अशा तुकडीमध्ये मंजूर विद्यार्थी संख्येच्या ५० टक्के विद्यार्थी प्रवेशित होतील, याची दक्षता घेण्यात यावी.
९. संबंधित विद्याशाखेमध्ये विद्यार्थी प्रवेशित करण्याकरिता शासनाने जी कार्यपद्धती विहित केलेली आहे, त्या कार्यपद्धतीद्वारेच अशा जलदगती अतिरिक्त तुकडीमध्ये विद्यार्थी प्रवेशित केले जातील. तसेच, शासनाच्या प्रचलित धोरणानुसार अतिरिक्त जलदगती तुकडीची मान्यता ही कायम विनाअनुदानित तत्वावर राहिल.
३. ज्या महाविद्यालयांनी जलदगतीने मान्यता दिलेली अतिरिक्त तुकडीसाठी तात्पुरत्या स्वरूपात व्यवस्था केलेली आहे, त्या महाविद्यालयांनी पुढील ६ महिन्यात शासनाने नियमित तुकडीकरीता विहित केलेल्या निकषांची पूर्तता करण्यात येईल, असे हमीपत्र अर्जासोबत जोडलेले आहे त्या महाविद्यालयांनी पुढील ६ महिन्यात या निकषांची पूर्तता करण्यात आल्यानंतर पूर्ततेचे प्रमाणपत्र विद्यापीठामार्फत (निकष पूर्ण केल्याचे विद्यापीठाने प्रमाणित करुन) शासनाकडे सादर करणे आवश्यक राहिल.
४. विद्यापीठांनी संलग्नीकरण देण्याबाबत आवश्यक असलेली पुढील कार्यवाही करण्यापूर्वी शासन मान्यता आदेशांचे अवलोकन केल्याशिवाय व विभागीय सहसंचालकाचे अट क्रमांक २ मधील प्रमाणपत्र मिळाल्याशिवाय संलग्नता देण्याची प्रक्रिया सुरु करु नये. विद्यापीठांनी संलग्नतेबाबतचा पूर्तता अहवाल संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे व संबंधित विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण यांना पाठवावा.
५. संबंधित विद्यापीठांनी व विभागीय सहसंचालकांनी जलदगतीने मान्यता दिलेल्या अतिरिक्त तुकड्यांचा नियतकालिक आढावा घेऊन अशा अतिरिक्त तुकड्यांमध्ये मंजूर विद्यार्थी संख्येच्या ५०% किंवा त्यापेक्षा कमी विद्यार्थी दिसून आल्यास सदर अतिरिक्त तुकड्यांची मान्यता रद्द समजून तसे शासन व विद्यापीठाच्या माहितीने विभागीय सहसंचालकांनी आदेश काढावेत. मा. उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठ, नागपूर येथे दाखल झालेल्या याचिका क्रमांक २४४६/२०१३ व २४४८/२०१३ मध्ये उपस्थित केलेल्या बाबी विचारात घेता या अटी संदर्भात आवश्यक ती कार्यवाही करण्याची जबाबदारी संबंधित विद्यापीठ व विभागीय सहसंचालक यांची राहिल.

सदर शासन आदेश महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२००८३११२३८०४५७०८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(द.व. खारके)
कक्ष अधिकारी, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग,
महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) कुलसचिव, सर्व संबंधित अकृषी विद्यापीठे, महाराष्ट्र राज्य.
- २) संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ३) सर्व संबंधित विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य.
- ४) संबंधित संस्था, (विद्यापीठामार्फत)
- ५) निवड नस्ती (मशि-४)